

УДК 657

Руслан КРАСОВСЬКИЙ, здобувач 2 курсу ОР «Магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Науковий керівник – д.філос. Дмитро ЗАХАРОВ
Державний університет «Житомирська політехніка»

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Державна аудиторська служба України (ДАСУ) [2] є однією з найважливіших інституцій у здійсненні державного фінансового контролю та забезпеченні підзвітності управління фінансами держави. До ключових функцій, які виконує ДАСУ, як організація з забезпечення державного фінансового аудиту та контролю, належать: фінансовий аудит, моніторинг державних закупівель, перевірки державних установ та організацій. Завдяки своїй діяльності, ДАСУ сприяє зміцненню фінансової дисципліни та забезпеченню фінансово-економічної безпеки держави. Проте, незважаючи на важливу роль аудиторської служби, до цього часу існує ряд невирішених проблемних питань та викликів.

Неповне розмежування функцій із надмірним дублюванням обов'язків ДАСУ з іншими центральними органами, на які покладено функції фінансового нагляду, спричиняє неефективність, неправильне розуміння та прогалини в аудитах. Більш чітке розмежування ролей і обов'язків у поєднанні з тіснішою координацією між установами, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави, є важливим для створення узгодженої та ефективної системи державного фінансового контролю. Суттєва частка діяльності ДАСУ зосереджена на перевірках і аудитах постфактум, що можна розцінити як критику за її реактивний характер. Хоча ретроспективний аудит необхідний, зростаюча складність фінансових операцій та економічних відносин вимагає переходу до превентивних заходів та підходів в аудиті. В свою чергу превентивні заходи мають ґрунтуватись на ступені оцінки ризику. Така зміна передбачає надання ДАСУ можливості заздалегідь виявляти та запобігати фінансовим ризикам, щоб зменшити ймовірність безгосподарності та фінансових порушень. Попри те, що правова основа діяльності ДАСУ була визначена кількома законодавчими актами, вона ще не була чітко, однаково та прозоро врегульована, що породжує проблеми тлумачення. Відповідно існує потреба в створенні консолідованої законодавчої бази. Консолідована законодавча база, заснована на відповідних міжнародних стандартах і передовій практиці, не тільки збільшить ясність, але й забезпечить виконання заходів фінансового контролю [1]. Актуальним викликом в роботі ДАСУ, що впливає на операційні процеси діяльності, аналітичний і технологічний потенціал, є цифровізація. Цифровізація систем вимагає застосування високорівневої функціональної аналітики даних і застосування цифрових інструментів для моніторингу фінансової діяльності в реальному часі та пов'язаної з нею інформації. Таким чином, інвестиції в інфраструктуру в поєднанні з програмами нарощування потенціалу аудиторів стають необхідними для посилення моніторингових та аналітичних можливостей ДАСУ.

Зважаючи на вказані вище проблеми та виклики діяльності Державної аудиторської служби, можливі напрямки покращення роботи передбачають реформування інституційної структури з чітким розмежуванням ролей та міжвідомчою координацією; використання передових аналітичних інструментів і засобів контролю; приведення законодавчих положень у відповідність до норм міжнародного права та підвищення відкритості висновків аудиту для широкої громадськості. Розв'язання зазначених проблем дозволить трансформувати ДАСУ на проактивну та надійну аудиторську установу, яка забезпечує прозорість та підзвітність в управлінні державними фінансами.

Таким чином, Державна аудиторська служба України відіграє фундаментальну роль у підтриманні фінансової цілісності держави, однак інституційні прогалини, недостатність превентивних заходів, недостатня регулятивна узгодженість, обмежені аналітичні можливості зменшують її ефективність. Визначені проблемні питання та виклики можуть бути реальною можливістю зробити ДАСУ більш значущим для фінансової та економічної безпеки України органом через відповідні інституційні реформи, технологічну модернізацію, превентивний контроль, адаптацію до міжнародних стандартів та залучення громадськості. Отже, чіткий фокус на цих проблемних сферах у поєднанні зі стратегічним використанням наявних можливостей може зробити ДАСУ надійною аудиторською установою в майбутньому, здатною відповідати вимогам сучасної економіки.

Список використаних джерел:

1. Державна аудиторська служба України. Євроінтеграція та міжнародне співробітництво. URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1029> (дата звернення: 26.10.2024).
2. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Каб. Міністрів України від 03.02.2016 № 43 : станом на 7 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-n#Text>.